

Список використаних джерел:

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт / Пер. с англ. А.Н. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б.З. Мильнера. — М.: Фонд экономической книги "Начала", 1997. — 190 с
2. Норт Д. Понимание процесса экономических изменений / Пер. с англ. К. Мартынова, Н. Эдельмана; Гос. ун.- та — Высшей школы экономики. — М.: Изд. дом Гос. Ун-та — Высшей школы экономики, 2010. — 256 с.
3. Полтерович В.М. Институциональные ловушки и экономические реформы URL: <http://mpira.ub.unimuenchen.de/27257/1/ep99001.pdf>
4. Tan, Y.H. Perceived risk and trust associated with purchasing at electronic marketplaces [Электронный ресурс] / Y.H. Tan, T. Verhagen. — Режим доступа: <http://is2.lse.ac.uk/asp/aspecis/20040170.pd>
5. Global Risks Report 2019.URL: <http://reports.weforum.org/global-risks-2019/chapter-one/>
6. Global Risks Report 2020.URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2020/related>

СУЧАСНІ РИЗИКИ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ

Негода А.В.

к.е.н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сучасні ланцюги постачань є складними та взаємопов'язаними і можуть зазнавати потрясінь та порушень. У зв'язку з настанням пандемії, важко оцінити її вплив на ланцюги постачань через різноманітність учасників, локацій, режимів, терміналів та центрів розподілу, що є елементами логістичного процесу. Пандемія спричинила кризу глобальних ланцюгів постачання у величезній кількості підприємств, яка виникла через відсутність гнучкості щодо організації глобальних ланцюгів постачання та відсутність диверсифікації їх стратегій постачання.

Коронавірус також створив тимчасові "виробничі пустелі", завдяки чому місто, регіон або ціла країна настільки «завмирають», що стають зоною, де не виробляється нічого, окрім предметів першої необхідності, таких як харчові продукти та фармацевтичні препарати. Це пояснюється приголомшливими наслідками зростаючого значення Китаю у світових ланцюгах постачання та економіці. Пандемія стала викликом для багатьох підприємств щодо швидкої мобілізації, створення механізмів управління кризовими ситуаціями та створення стійких ланцюгів постачання.

Ланцюги постачань спеціалізовані та фрагментовані, що означає, що якщо попит змінюється в одному секторі, інші суміжні сектори не обов'язково можуть бути налагоджені.

Наслідки спалаху COVID-19 відчуються з кожним днем все сильніше, і, незважаючи на безпрецедентні кроки і сукупні зусилля, що вживаються урядами, підприємствами та приватними особами для стримування свого зростання, вірус продовжує несамовито бушувати по всьому світу, що призводить до втрати життя і ураження бізнесу в усіх галузях.

До цієї пандемії принципи управління ризиками в ланцюгах поставок часто застосовувались лише до постачальників вищого рівня, залишаючи фірми вразливими до потрясінь, що могли спричинити "невидимі" постачальників нижчого рівня. Однак реальність полягає в тому, що постачальники нижчих рівнів мають вирішальне значення для загальної ієрархії ланцюгів поставок, і перебої на цих рівнях можуть швидко спричинити порушення у всьому ланцюжку. Деякі комплектуючі є більш критичними для виробничого процесу, ніж інші, і в цьому випадку затримка певних компонентів може призвести до значно більших загальних втрат у виробництві, ніж передбачає початкова оцінка вразливості. Це особливо важливо для виробничого процесу з більш високою цінністю з більш тривалими ланцюгами постачання. У найгіршому випадку відсутність ключової частини може змусити зупинити цілу виробничу лінію, збільшивши глобальний вплив.

Пандемія коронавірусу спричинила затримки та інші розлади в глобальних мережах постачань підприємств, підкреслюючи, наскільки багато людей вразливі до несподіваних ситуацій. Через коронавірус суттєва націоналізація або регіоналізація ланцюгів поставок ризикує додатково зменшити диверсифікацію постачальників у світовій економіці та можливості для країн, що розвиваються. Є ймовірність того, що в період після COVID-19, принаймні спочатку, споживачі, які звикли до доставки додому, асоціюючи її із зручністю та безпекою, збережуть модель такої поведінки. Таким чином, зрив міжнародних ланцюгів постачань через COVID-19 може залишитись як довготривала спадщина.

У сучасних обставинах, можна виділити шість найбільш важливих питань, на які підприємства мають звернути увагу першочергово, паралельно здійснюючи кроки для підтримки робочої сили та дотримуючись існуючих політичних обмежень:

- Забезпечити прозорість багатоланкових ланцюгів постачання, визначивши перелік найбільш важливих компонентів, їх походження та альтернативні джерела поставок.
- Оцінити наявний товарний запас - включаючи запасні частини та запаси після продажу. Їх можна використовувати в якості моста, для того щоб продовжувати виробництво та забезпечити поставки клієнтам.
- Оцінити реальний споживчий попит та діяти відповідно до поведінки покупців, стримувати попит, якщо це потрібно. [1]
- Оптимізувати виробничі можливості підприємства для створення безпечних умов для працівників. Це можна реалізувати, наприклад,

шляхом надання засобів індивідуального захисту, або шляхом забезпечення можливістю роботи з дому.

- Визначити та захистити логістичний потенціал, підвищити гнучкість транспортування, коли це потрібно.
- Проводити стрес-тести, щоб зрозуміти, в чому є проблеми ланцюга постачань, і визначити їх ще до того, як вони почнуть спричиняти фінансові збитки.[2]

Щодо тенденцій побудови нових логістичних процесів необхідно окреслити характеристики сучасних ланцюгів постачання.

По-перше, наявність шістьох і більше ланок для ланцюга постачання тепер стає загальною практикою.

По-друге, фірми, які спеціалізуються на специфічних частинах виробничого процесу, одночасно взаємодіють з багатьма контрагентами в області надання компонентів та напівфабрикатів компаніям, які взаємодіють з кінцевими споживачами. Тобто, якщо раніше можна було відобразити ланцюг постачання у вигляді піраміди, де в основі є постачальники сировини і частин, а вершиною піраміди є споживач, то зараз ланцюги постачання настільки переплетені, що їх можна відобразити як комплексну мережу, де з одного боку є багато постачальників, з іншого – споживачі, а між ними – нескінченні точки взаємодій між ними [2].

Сьогодні ланцюги постачання мають бути більш гнучкими, ніж будь-коли. Вони мають бути більш глобальними, стійкими до збоїв, та швидкими. Водночас ланцюги постачання мають відповідати новим вимогам щодо скорочення витрат і підвищення продуктивності в умовах жорсткої глобальної конкуренції.

Список використаних джерел:

1. What Does Coronavirus Mean For Retail Supply Chains? [Електронний ресурс] //Forbes. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.forbes.com/sites/callyrussell/2020>.
2. Supply-chainrecoveryincoronavirustimes—plan for now and the future [Електронний ресурс] //McKinsey. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/supply-chain-recovery-in-coronavirus-times-plan-for-now-and-the-future>